

Tilburg University

De grenzen van Europa

Eijffinger, S.C.W.

Published in:
Brabants Dagblad

Publication date:
2004

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Eijffinger, S. C. W. (2004). De grenzen van Europa. *Brabants Dagblad*, 15-15.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

De Grenzen van Europa

Nu de verkiezingen voor het Europese Parlement achter de rug zijn, kan het geen kwaad om eens na te denken over de grenzen van Europa in geografische en vooral ook in beleidsmatige zin. De huidige eurocommissaris Frits Bolkestein heeft de knuppel in het hoenderhok gegooid met zijn boek *De grenzen van Europa*. Dit geschrift behelst een bundeling van interviews met vooraanstaande leden van het huidige Europese Parlement, opgetekend door één van zijn naaste medewerkers. Helaas kan ik in zijn boek noch een coherente visie op Europa, noch veel concrete beleidsaanbevelingen ontdekken. Geheel anders ligt dit bij de geruchtmakende rede die minister Ben Bot van Buitenlandse Zaken op 2 juni jongstleden hield aan de prestigieuze Humboldt Universiteit te Berlijn. Daarin ontvouwt hij vooral zijn visie op de bestuurlijke grenzen van Europa. Deze visie is ongetwijfeld gevoed door zijn jarenlange ervaring als de Nederlandse ambassadeur bij de Europese Unie (EU) in Brussel. Bot meent dat er in de EU een kloof bestaat tussen de overdracht van bevoegdheden en de legitimiteit. Hierdoor missen veel burgers een gevoel van gebondenheid met de EU. Volgens hem zijn er grenzen aan de hoeveelheid integratie die burgers kunnen verwerken. Bot pleit er dan ook voor dat de EU haar bevoegdheden op een aantal beleidsterreinen teruggeeft aan de nationale lidstaten. Als voorbeelden voor 'hernationalisering' noemt hij het cultuurbeleid, (delen van) het landbouwbeleid en van het structuurbeleid, de gezondheidszorg, het sociaal beleid, en de financiering van wegen en landschapsbeheer. Op enkele andere terreinen, zoals het buitenlands beleid, defensie en justitie (strafrecht), vindt Bot daarentegen dat er juist een verdere 'Europeanisering' moet plaatsvinden. Bot spreekt zelfs van een nieuw *Gesellschaftsvertrag* of van een *contrat social* à la Rousseau om de vervreemding van de Europese burgers ten opzichte van de EU tegen te gaan. De meeste Europese lijsttrekkers, maar ook sommige nationale politici, wisten duidelijk niet hoe zij op de voorstellen van Bot moesten reageren. Dat gebeurt overigens wel vaker als er een nieuwe visie op tafel wordt gelegd. Het is duidelijk dat Bot een ambitieuze agenda voor het Nederlandse EU-voorzitterschap per 1 juli aanstaande heeft neergelegd, en dat hij de regie op dit gebied stevig in handen heeft. En zo hoort het ook voor een minister van Buitenlandse Zaken. De vraag is natuurlijk waarom sommige beleidsterreinen weer dienen te worden teruggeheveld naar het nationale niveau, terwijl andere juist verder moeten worden geïntegreerd op Europees niveau. Het ligt vanzelfsprekend voor de hand dat in dit verband wordt verwezen naar het beginsel van de subsidiariteit. Dit houdt in, dat men zaken niet centraal moet willen regelen, waarvoor dit efficiënter op decentraal niveau kan gebeuren. Het wordt hoog tijd dat deze discussie eindelijk door Europese en landelijke politici wordt gevoerd. Daarom mogen wij Bot wel zeer dankbaar zijn voor deze aftrap. Wat bepaalt of de politieke bevoegdheden op beleidsterreinen het beste op Europees, op nationaal of op regionaal niveau kunnen worden gelegd? Economen zijn dan geneigd om het karakter van de desbetreffende publieke goederen te analyseren en de vraag te stellen op welk niveau sprake is van - positieve of negatieve - externe effecten. Publieke goederen kenmerken zich doordat zij voor de verschillende consumenten ervan niet-rivaliserend en niet-uitsluitbaar zijn. Dat is de reden dat de overheid de voorziening van deze goederen voor haar rekening neemt. De kern van het probleem is in dit geval op welk niveau deze externe effecten het meest voelbaar zijn voor de consument: op Europees, op nationaal of op regionaal niveau? Deze discussie staat in de politiek-economische literatuur nog in de

kinderschoenen. Slechts een enkele topeconoom durft zich hieraan te wagen, terwijl dit toch de enig juiste benadering is om zicht te krijgen op de verdeling van de politieke bevoegdheden tussen de EU, de lidstaten en de regio's. Het is duidelijk dat de meeste politici dolende zijn en niet weten hoe zij met de beleidsmatige grenzen van Europa om moeten gaan. De discussie om de politieke bevoegdheden kan beginnen!

Sylvester Eijffinger is hoogleraar Europese Financiële Economie aan de Universiteit van Tilburg.